

Дневникът

(стенографски)

на

XIV-то обикновено Народно събрание

Трета редовна сесия.

Отваряне и I заседание, петък, 15 октомврий 1910 г.

На 2½ ч. слѣдъ пладне г. г. народнитѣ прѣдста-
вители се събраха въ заседателната зала на Народ-
ното събрание.

Тържественото отваряне на XIV-то обикновено
Народно събрание, трета редовна сесия, стана по
слѣдующата програма:

Въ 2¾ ч. слѣдъ пладне единъ топовенъ салютъ
отъ 21 гърмежа извѣсти тръгването на Негово Ве-
личество Царя.

Въ 3 ч. Негово Величество Царьтъ се отпрати за
Народното събрание по слѣдующия церемониялъ:

Едно отдѣление конни стражари;
Софийскиятъ градоначалникъ на конь;
Два взвода отъ царския Лейбъ-гвардейски полкъ;
Придворни екипажи;
Негово Величество въ каляска;

Отдѣсно на царската каляска, началникътъ на
столичния гарнизонъ, на конь;

Отдѣсно на царската каляска, командирътъ на
Лейбъ-гвардейския на Негово Величество полкъ, на
конь;

Два взвода отъ царския Лейбъ-гвардейски полкъ;
Софийскиятъ гарнизонъ съ знамена и музика бѣ
поставенъ въ шпалиръ отъ двореца до Народното
събрание;

Една рота почетенъ караулъ дочака Негово Ве-
личество до входа на Народното събрание;

Министерскиятъ съвѣтъ посрѣщна Негово Вели-
чество на придверието у входа на Народното съ-
брание.

Пристигането на Негово Величество се съобща
на Събранието отъ подпрѣседателя на Народното
събрание, г. Н. Гимиджийски.

Негово Величество влѣзе въ залата на Народното
събрание, прѣдпешествуванъ отъ Министерския съ-
вѣтъ и послѣдванъ отъ гражданската и военната си
свити, и, всрѣдъ продължителни ржкоплѣскания, се
възкачи на прѣстола.

Министерскиятъ съвѣтъ и столичниятъ митропо-
литъ Негово Високопрѣосвещенство г. Партений за-
станаха отъ дѣсната страна на прѣстола, а граждан-
ската и военната свити на Негово Величество — отъ
лѣвата.

Каго се възкачи на прѣстола, Негово Величество
отвори третата редовна сесия на XIV-то обикновено
Народно събрание съ слѣдното тронно слово:

„Господа народни прѣдставители,

„Всѣкога съмъ слѣдилъ съ внимание и съ задо-
волство вашата трезвона и ползотворна законода-
телна дѣятелностъ. Въ нейното минало, въ нейната
насека вѣячески да съдѣйствувате за прѣуспѣва-
нето на отечеството ни — азъ виждамъ залога за
несъмнѣния ви успѣхъ и въ тая законодателна сесия.

„Господа народни прѣдставители,

„Новото достойнство на България, като незави-
сима държава, ми наложихи приятния дългъ да по-
сѣти прѣзъ тая година пѣкон отъ държавинтъ глави.
Такова бѣше и желанието на моето правителство,
което виждаше въ тия посѣщения — незавърпени
опе — не само актъ на вѣжливостъ, но съ право
имъ придавало и политическо значение. Въ столи-
цата на нашата велика Освободителка и въ тая на
Франция, бѣхтещата носителка на свободата и про-
греса, България за свонтъ успѣхъ и напрѣдъкъ
бѣше сърдечно поздравена и аклампрана въ моето
лице.

„Трѣбва на сѣщото мѣсто да отбѣлѣжа търже-
ствения приемъ, който ми се направи въ столицата
на съсѣдната ни империя, и, най-послѣ, да подчертая,
колкото бѣхкавия, толкова и сърдечния приемъ,
който ми оказа въ Цетина братскиятъ и храбриятъ
черногорски народъ и неговиятъ госоподаръ, Негово
Величество Кралъ Никола.

„Господа народни прѣдставители,

„България е въ отлични отношения съ всички
велики сили. Тя се радва на тѣхнитѣ симпатии,
толкова скъпи и нужни за нейното прѣуспѣване.
Моето правителство, подпомогнато отъ васъ, ще има
всичкиятъ грижи да ги закрѣпи и засили още повече.

„Господа народни прѣдставители,

„По прѣдложението на нашия министъръ-прѣд-
седателъ, кабинетътъ биде прѣобразуванъ, но него-
вата задача и запапрѣдъ остава сѣщата: успоредно
съ въвеждането на реформи, които иматъ прѣдъ видъ
задоволяване безотлагателнитѣ културни, социални
и економически нужди на народа, да отстоява инте-
реситѣ на нацията. На правителството ми не ще е
трудно да постигне задоволително цѣлитѣ си, ако
въ всички тия случаи срѣщне съчувствието и мощ-
ната поддрѣпа на просвѣтеното народно прѣдстави-
телство.

„Господа народни представители,

„Правителството ми ще подложи на вашето правосътно обсъждане редът законопроекта, които, заедно взети, ще цѣлятъ стабилизиране реда и законността въ страната, най-вече нейното економическо развитие. На всеки случай и на първо мѣсто правителството ми ще ви занимава съ слѣдующитѣ законопроекта:

1. за Кооперативната банка;
2. за застраховка на посѣвитѣ отъ градобитнина;
3. за застраховка на добитъка отъ моръ;
4. за постепенното прѣхвърляне на беглика и данъка отъ сградитѣ въ полза на общинитѣ;
5. за въвеждане на общинитѣ;
6. за празникитѣ.

„Господа народни представители,

„Като призовавамъ Божието благословение върху вашитѣ трудове и като пожелавамъ успѣшна и плодотворна законодателна дѣятелностъ, обявявамъ третата редовна сесия на XIV-то обикновено Народно събрание за открита.

„Да живѣе българскиятъ народъ!

Фердинандъ“.

Приподписали словото:

А. Малиновъ, прѣдседателъ на Министерския съветъ и министъръ на външнитѣ работи;

Н. Мушановъ, министъръ на вътрѣшнитѣ работи;

Д-ръ В. Молловъ, министъръ на народното просвѣщение;

А. Ляпчевъ, министъръ на финанситѣ;

Х. Славейковъ, министъръ на правосъдието;

Генералъ отъ инфантерията Д. Николаевъ, министъръ на войната;

М. Такевъ, министъръ на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията;

Д-ръ Т. Кръстевъ, министъръ на търговията и земледѣлнето.

Послѣднитѣ думи на Негово Величество бидоха съпроводени съ въздушеви „ура“ и продължителни ржкоплѣскания отъ мнозинството.

Негово Величество Царятъ, прѣдшествуванъ отъ Министерския съветъ и послѣдванъ отъ гражданската и военната си свита, излѣзе отъ засѣдателната зала и се завърна по сжщия редъ въ двореца.

Излизането на Негово Величество отъ Народното събрание се извѣсти съ топовенъ салютъ отъ 21 гърмежа.

Слѣдъ излизането на Негово Величество отъ Народното събрание, г. г. министритѣ се върнаха въ залата, дѣто бидоха посрѣщани съ продължителни ржкоплѣскания отъ мнозинството.

Слѣдъ туй Негово Високопрѣосвещенство софийскиятъ митрополитъ г. Партений извърши водосветъ.

Слѣдъ малкъ отидъ бюрото и народнитѣ прѣдставители заеха мѣстата си.

Прѣдседателствуващъ Н. Гимиджийски: (Звъни) Има налице нужното число народни прѣдставители, за да се състои засѣданieto законно.

(Отъ 203 народни прѣдставители отсъствуватъ 42, а именно: г. г. Алекси Ангеловъ, Д. Атанасовъ, М. Ахмедовъ, М. Бакърджиевъ, А. Бѣлорѣчки, А. Гузалски, И. Гунчевъ, М. Дановъ, Л. Ивановъ, П. Ивановъ, Т. Икономовъ, А. Каназирски, Г. Кермедчиевъ, Х. Конкилевъ, Г. Копринаровъ, Н. Коцевъ, М. Кърпаровъ, Д. Манойловъ, В. Мантовъ, И. Марковски, Е. Начевъ, Т. Панчевъ, Д. Палазовъ, С. Париковъ, П. Паскалевъ, П. Петровъ, Н. Поповъ, С.

Поповъ, С. Родевъ, С. Рожевъ, И. Реджебовъ, И. Саллабашевъ, К. Сидеровъ, Д. Стефановъ, С. Стефановъ, А. Тараторовъ, Т. Теодоровъ, П. Тодоровъ, I. Х. Тоневъ, А. Филиповъ, А. Христовъ и И. Цекъвъ.)

Прѣдседателствуващъ Н. Гимиджийски: Прѣди да пристѣпимъ по-нататѣкъ къмъ работа, моля новозабранитѣ г. г. народни прѣдставители да се явятъ, за да положатъ надлежната клетва.

(Негово Благоговѣйство свещеникъ икономъ Апостолъ п. Георгиевъ подведе подъ клетва слѣдующитѣ г. г. народни прѣдставители, избрани въ допълнителнитѣ избори: С. Сарафовъ, Д-ръ П. Табурновъ, Ив. Ев. Гешовъ, А. Дюлгеровъ, Ангелъ Ангеловъ и Г. Булевъ.)

Прѣдседателствуващъ Н. Гимиджийски: Има думата г. министъръ-прѣдседателтъ.

Министъръ-прѣдседателъ А. Малиновъ: Г. г. народни прѣдставители! Понеже досегашниятъ ни отличенъ прѣдседателъ, г. Славейковъ, сега е членъ въ кабинета, като министъръ на правосъдието, азъ моля народното прѣдставителство да приеме моето прѣдложение, да пристѣпимъ къмъ изборъ на прѣдседателъ на Народното събрание.

Прѣдседателствуващъ Н. Гимиджийски: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ направеното прѣдложение отъ г. министъръ-прѣдседателя, щото изборътъ за прѣдседателъ на Народното събрание да стане сега, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Събранието приема.

Моля квесторитѣ г. г. Янко Куцаровъ и Стоименъ Савовъ да заематъ мѣстото си за прѣвъряване на бюлетинитѣ и гласовѣтъ по гласоподаването.

(Квесторитѣ г. г. Куцаровъ, Савовъ и Арабаджиевъ заематъ мѣстата си при урната.)

Г. Данаиловъ: Искамъ да питамъ г. прѣдседателя, дали съ масило ще трѣба да бждатъ написани бюлетинитѣ, или може и съ моливъ.

Прѣдседателствуващъ Н. Гимиджийски: Кой съ каквото обича: вие знаете, че даже и въ избира- телния законъ е пропуснато да се спомене това.

Квесторъ С. Савовъ: (Чете списъка и пристѣпва- ющитѣ г. г. народни прѣдставители пушатъ въ урната бюлетинитѣ си) А. Аврамовъ, В. Александровъ, Д. Алексиевъ, А. Али-беевъ, Алекси Ангеловъ (отсъствуватъ), Ангелъ Ангеловъ, Н. Андрѣевъ, Т. Андрѣевъ, Г. Арабаджиевъ, Д. Атанасовъ (отсъствуватъ), М. Ахмедовъ (отсъствуватъ), С. Бабаджановъ, Ц. Бакаловъ, М. Бакърджиевъ (отсъствуватъ), П. Барбаловъ, К. Батоловъ, А. Башевъ, В. Бенчевъ, П. Беровъ, Н. Благоевъ, Я. Божиловъ, Д. Бончевъ, Г. Булевъ, С. Бърневъ, А. Бѣлорѣчки (отсъствуватъ), Т. Васильовъ, Д. Велевъ, К. Велиновъ, Н. Вельовъ, П. Войниковъ, В. Вълевъ, П. Гачевъ, В. Георгиевъ, Недѣлко Георгиевъ, Никола Георгиевъ, С. Георгиевъ, Г. Георговъ, Н. Гешевъ, И. Гешовъ, Н. Гимиджийски, Д-ръ А. Гиргиновъ, А. Горановъ, Г. Господиновъ, Г. Гроздановъ, С. Грудевъ (отсъствуватъ), А. Гузалски (отсъствуватъ), И. Гунчевъ (отсъствуватъ), Г. Данаиловъ, Д-ръ С. Даневъ, М. Даповъ (отсъствуватъ), Г. Денчевъ, А. Димитровъ, П. Димитровъ, В. Димчевъ, Т. Димчевъ, Г. Динковъ, К. Добревъ, Х. Дограмаджиевъ, Д. Драгиевъ, Б. Друмевъ, Д-ръ И. Дрънковъ, В. Душковъ, Н. Дѣйковъ, Д-ръ Л. Дѣяновъ, А. Дюлгеровъ, В. Дяковичъ, Н. Дяковичъ, А. Екимовъ, В. Здравевъ, Н. Здравковъ, М. Златановъ, Л. Ивановъ (отсъствуватъ), П. Ивановъ (отсъствуватъ), Ю. Ивановъ, М. Икономовъ, Т. Икономовъ (отсъствуватъ), Д. Илиевъ, И. Инджовъ (отсъствуватъ), Т. Искровъ, М. Исмаиловъ, Д-ръ Г. Ка-

лишковъ, А. Каназирски (отсъствува), Д. Каранешевъ, С. Капаровъ, Р. Кермедчиевъ (отсъствува), Н. Козаревъ, Н. Коларовъ, И. Колевъ, Х. Конкилевъ (отсъствува), Д. Константиновъ, Т. Константиновъ, Г. Копричаровъ (отсъствува), Н. Коцевъ (отсъствува), А. Краевъ, Д-ръ Т. Кръстевъ, Я. Куцаровъ, М. Кърпоровъ (отсъствува), И. Кусеваловъ, Н. Къневъ, А. Липчевъ, Р. Маджаровъ, А. Малиновъ, Д. Манюловъ (отсъствува), В. Мантовъ (отсъствува), К. Маричковъ, Н. Марковски (отсъствува), Г. Марковъ, О. Мачинилъ, Т. Мехмедовъ, В. Милевъ, А. Милчевъ, К. Мирски, Ц. Мисловъ, Н. Митевъ, Д. Митовъ, М. Михайловъ, Т. Михайловъ (отсъствува), Д. Миневъ, В. Молловъ, Н. Мухановъ, Д-ръ И. Наковъ, Е. Начевъ (отсъствува), Н. Начовъ, И. Неврокопски, К. Нетковъ, М. Ничовъ, К. Новаковъ, Т. Носевъ (отсъствува), Д-ръ П. Ораховацъ, х. С. Палавевъ, Г. Палашевъ, И. Паликрупчевъ, Т. Панчевъ (отсъствува), Д. Папазовъ (отсъствува), С. Паприковъ (отсъствува), П. Паскалевъ (отсъствува), Р. Пашовъ, Н. Пеневъ, Д. Пенковъ, П. Петровъ (отсъствува), П. Пешевъ, А. Поповъ, Д-ръ С. Поповъ, Д. Поповъ, Н. Поповъ (отсъствува), С. Поповъ (отсъствува), Я. Поповъ, С. Пранджовъ, П. Прѣчевъ, Г. Радойковъ, Д-ръ Е. Разпоповъ, Д. Рашевъ, С. Родевъ (отсъствува), С. Рожковъ (отсъствува), А. Русевъ, И. Русчуклу, П. Рѣковъ, И. Реджебовъ (отсъствува), С. Савовъ, И. Саллабашевъ (отсъствува), И. Самарджиевъ, С. Сарафовъ, К. Сидеровъ (отсъствува), Я. Симеоновъ, Х. Славейковъ, А. Стамболийски, П. Стаменовъ, В. Станчевъ, Н. Станчевъ, Т. Статковъ, Д. Стефановъ (отсъствува), С. Стефановъ (отсъствува), И. Стоилковъ, Г. Сукуровъ, А. Сюлеймановъ, Д-ръ П. Табурновъ, М. Таковъ, Г. Танковъ, А. Тараторовъ (отсъствува), Т. Тахировъ, С. Тенчовъ, Т. Теодоровъ (отсъствува), И. Терзиевъ, Г. Тишевъ, П. Тодоровъ I (отсъствува), П. Тодоровъ II, В. Токевъ, Х. Тоневъ (отсъствува), Н. Топаловъ, Х. Тричковъ, Д-ръ И. Тривчевъ, А. Филиповъ (отсъствува), И. Хаджиевъ, Н. Холевичъ, А. Христовъ (отсъствува), Д. Христовъ, Е. Христовъ, И. Циковъ (отсъствува), Д. Чакъровъ, Г. Черневъ, Н. Чолаковъ, Г. Шиваровъ и Р. Яновъ.

157 души сж гласоподавали.

Прѣдседателствующъ Н. Гимиджийски: Гласоподавали сж 157 народни прѣдставители.

Квесторъ Г. Арабаджиевъ: (Прѣброява бюлетинитѣ) Намѣриха се 157 бюлетини.

Прѣдседателствующъ Н. Гимиджийски: Значи, толкова, колкото сж гласоподавали.

Моля г. г. квесторитѣ да прѣброятъ, кой колко гласа е получилъ.

(Слѣдъ прѣброяването) Резултатътъ отъ избора е слѣдующиятъ: отъ 157 гласа, г. Д-ръ Ораховацъ е получилъ 106, Никола Гимиджийски — 19, г. Д-ръ Калинковъ — 2, г. Маджаровъ — 1 и г. Милевъ — 1. Въ числото на подаденитѣ бюлетини се намиратъ 28 бѣли.

На основание чл. 3 отъ правилника, понеже абсолютното болшинство на гласовѣтъ, подадени отъ присѣдствающитѣ прѣдставители, сж за смѣтка и въ полза на г. Д-ръ Ораховацъ, той е прогласенъ по нашия вотъ за прѣдседател на Народното събрание. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Прѣдседателъ: Д-ръ. П. Ораховацъ.

Моля г. Д-ръ Ораховаца да заеме прѣдседателското мѣсто.

(Прѣдседателътъ г. Д-ръ П. Ораховацъ заема прѣдседателското мѣсто)

Прѣдседателъ Д-ръ П. Ораховацъ: Г. г. народни прѣдставители! Възнението, което ме обзема въ този моментъ, не ми позволява да изкажа всичката дълбочина на моята признателностъ, за високата честъ, която ми се прави. Всѣки народенъ прѣдставителъ трѣбва да се гордѣе съ народното довѣрие. Азъ, по силата на особени условия, имамъ особени причини да подчертая тая гордостъ. И когато вне турите въ първитѣ редове на високото Събрание, съ туй вне подчертаватъ онова начало, което е легнало въ основата на българската държава: свобода, правда, законность.

Азъ се възнувамъ, г. г. народни прѣдставители, и затова, защото съзнавамъ, че между народното прѣдставителство има много по-достойни отъ мене; но приклянаимъ се прѣдъ неговата воля, приемамъ тежката обязаность, като чувствувамъ всичката нейна отговорность. Азъ се надѣя, че ще намѣря подкрѣпа въ всичкитѣ групи на народното прѣдставителство, и само тази увѣреность ми дава куража да заставамъ тукъ и да обѣщавамъ, че доколкото силитѣ ми позволяватъ, ще се старая да способствувамъ на това високо Събрание, да може да изпълни задачитѣ, за които е прѣдначено.

Като благодаря още веднажъ за направената ми честъ, каия народното прѣдставителство бодро да се заловимъ за работата, за която сме повикани. (Бурни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Има думата г. министъръ-прѣдседателътъ.

Министъръ-прѣдседателъ А. Малиновъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ моля да вдигнемъ дневното засѣдание и да се съберемъ наново въ понеделникъ, на 2 ч. слѣдъ обѣдъ, съ слѣдния дневенъ редъ: на първо мѣсто, избирание извѣстнитѣ вамъ комисии, съобразно съ прѣдписанието на чл. чл. 21 и 24 отъ нашия правилникъ. Това не ще ни отнеме много врѣме, заради туй, още въ понеделникъ, слѣдъ избора на казанитѣ комисии, ще пристѣпимъ къмъ разискванията по тронното слово.

Въ сжбота моля да нѣмаме засѣдание, за да могатъ г. г. народнитѣ прѣдставители да се опознаятъ съ тронното слово и да се подготвятъ за разискванията. Щастливо е съвпаденето, че, освѣтъ сжбота, имаме и празникъ, недѣля, слѣдователно, народното прѣдставителство ще има на разположенето си цѣли два дена.

Моля, прочесъ, да се съгласи народното прѣдставителство да вдигнемъ засѣданието и слѣдното засѣдание да бѣде въ понеделникъ на 2 ч. подиръ обѣдъ, съ споменатия дневенъ редъ.

Прѣдседателътъ: Моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ прѣдложението на г. министъръ-прѣдседателя и прѣдложения отъ него дневенъ редъ, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Събранието приема.

Засѣдането се вдига.

(Вдигнато на 5 ч. 6 м. слѣдъ пладне)

Подпрѣдседателъ: Н. Гимиджийски.

Секретаръ: Д-ръ И. Дрѣнковъ.

Началникъ на Стенографското бюро: Т. Гължбовъ.